

Nr 117.

Godkänd av första kammaren den 4 maj 1917.

Godkänd av andra kammaren den 4 maj 1917.

Riksdagens skrivelse till Konungen i fråga om införande av förbud mot plockning av lingon före viss. tid.

(Första kammarens 2:a tillfälliga utskotts utlåtande nr 14.)

(Andra kammarens 4:e tillfälliga utskotts utlåtande nr 1).

Till Konungen.

Inom riksdagen hava särskilda motioner väckts i syfte att förbud måtte utfärdas mot plockning av lingon före viss i sådant hänseende bestämd tid av året.

Över ifrågavarande motioner har yttrande i den ordning 46 § riksdagsordningen föreskriver inhämtats från lantbruksstyrelsen, vilket yttrande bilagts vederbörande utskotts utlåtande.

Tillförene hava inom riksdagen gjorts framställningar, avseende att ernå reglerande åtgärder, särskilt rörande hittills gällande princip, att de växande skogsbären i allmänhet äro fri tillhörighet för vem som vill plocka dem; och har den vid 1913 års riksdag i sådant hänseende väckta motion föranlett skrivelse till Eders Kungl. Maj:t, med hemställan att utredning måtte verkställas, huruvida och i vilken omfattning ägare och innehavare av jord må kunna beredas skydd mot tillägnande av å deras mark växande vilda bär. Detta spörsmål berör givetvis ej alls den genom nu förevarande motioner väckta frågan.

Äro emellertid åsikterna mycket delade rörande lämpligheten av lag-

stiftning i det hänseende, varom riksdagen, enligt vad ovan förmälts, gjort hemställan, och bör enligt riksdagens mening särskild varsamhet iakttagas vid införande av nya bestämmelser härutinnan, så torde knappast någon meningsskiljaktighet kunna råda i fråga om befogenheten av de genom nu ifrågavarande motioner väckta framställningar.

Det i nu ifrågavarande motioner behandlade spørsmålet har under de senaste åren varit föremål för livlig uppmärksamhet bland befolkningen i landets alla delar. Våra skogsbär och främst bland dem lingonen hava oberoende av kristiden erhållit ett betydande marknadsvärde i följd särskilt af stark efterfrågan på desamma från utlandet. Därjämte har insikten om nyttan av att tillgodogöra sig skogsbären i de enskilda hushållen inom landet gjort glädjande framsteg på sista tiden. I många trakter är lingonplockningen också numera en rätt avsevärd inkomstkälla för den fattigare befolkningen. Frågan om lingonens rätta tillgodogörande äger således för närvarande en stor nationalekonomisk betydelse, vilken betydelse torde komma att ytterligare tilltaga.

Lingonplockningen medför emellertid, såsom den för närvarande försiggår, även vissa olägenheter. Konkurrensen om bären antager understundom former, vilka icke kunna anses förenliga med god ordning och hushållning. I mera tätt befolkade trakter med mindre omfattande skogsarealer uppstår årligen en formlig kapppränning för att fortast möjligt tillägna sig ifrågavarande bär. Det blir bokstavligen en rovplockning, som varken tar hänsyn till bärens tillbörliga mognad och omtanke om återväxten eller till möjligen förefintlig företrädesrätt till de växande bären. Ofta plockas härvid bären, innan de ens äro halvmogna. Oaktat den eftermognad, de plockade lingonen undergå, måste i följd av för tidig plockning en stor del av dem bortrensas som odugliga. Och vad värre är: produkterna av i förtid plockade lingon bliva av mycket undermålig beskaffenhet till stor skada för så väl den inhemska som den utländska marknaden.

Otvivelaktigt skulle därför såväl de nationalekonomiska som de enskilda intressena från olika parter avsevärt gagnas av ett statsingripande, som ginge ut på förbud mot lingonplockning före viss dag. Detta förbud bör enligt riksdagens mening genomföras snarast möjligt, om det låter sig göra, redan vid innevarande riksdag, i varje fall vid den näst instundande.

Vid stadgande av sådant förbud, som här ifrågasättes, vilket givetvis bör åtföljas av kraftigt verkande bötesbestämmelser för dess överträdande, kan givetvis, såsom också motionärerna påpekat, tiden icke bestämmas lika för alla landsdelar och icke heller fastställas en gång för alla för de olika områdena. Bären mogna tidigare i en landsdel än i en annan, och mog-

nadstiden infaller väsentligt olika i samma trakt under olika år. Det måste därför läggas i lokala myndigheters hand att år för år bestämma den dag, före vilken lingonplockning må vara förbjuden inom angivna områden. Beträffande omfattningen av dessa områden har uti den ena av de i ämnet väckta motionerna föreslagits, att sagda områden skulle sammanfalla med länen samt uti den andra av dessa motioner, att varje landskommun skulle utgöra ett sådant område för sig. Riksdagen anser emellertid, att, på grund av de skiftande klimatiska förhållandena inom samma län, särskilt inom norrländska län med stor areal, som sträcker sig från kustland till fjälltrakt, och med hänsyn till lokala och andra omständigheter, ej minst i gränstrakter mellan olika län och socknar, ingendera av de i motionerna föreslagna områdesbestämningarna bör finna tillämpning. Vederbörande ortsmyndigheter synas i stället böra erhålla rätt att för varje län årligen bestämma de områden, för vilka olika tider skola fastställas, vare sig områdena nu finnas böra utgöra hela län, grupper av kommuner eller enskilda kommuner.

Sedan allmänna bestämmelser i nu avhandlade hänseende blivit utfärdade, synes det riksdagen lämpligast att deras tillämpning inom olika landstingsområden blir beroende på vederbörande landstings beslut. Det kan nämligen tänkas, att för vissa delar av landet dylika bestämmelser anses onödiga; och avgörandet härutinnan bör därför överlämnas åt landstingen. För övrigt har riksdagen den uppfattningen, att det torde vara mest ändamålsenligt, att Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande inom de olika länen, efter det från resp. kommunalnämnder infordrade förslag inkommit, för vissa angivna områden bestämma och kungöra dag, före vilken lingonplockning må vara förbjuden. De närmare detaljerna rörande tiden för sådan kungörelses publicering inom de olika länen samt bestämmelserna om länsstyrelsernas i närgränsande län samarbete uti hithörande frågor torde lämpligast ordnas, sedan utredningen i saken blivit verkställd.

På grund av vad sålunda anförts, och med hänsyn till innehållet i berörda av lantbruksstyrelsen angivna yttrande får riksdagen anhålla, att Eders Kungl. M:t täcktes snarast låta verkställa utredning, om och i vad mån bestämmelser må kunna utfärdas, genom vilka lingonplockning före viss, för lämpligt område årligen af Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande bestämd dag må vara vid ansvar förbjuden, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 4 maj 1917.

Med undersätlig vördnad.
